

Pedagogische Tact

persoonlijk ontwikkelingstraject voor leraren PO en VO

Het traject komt in aanmerking voor de Lerarenbeurs

Inleiding

Waar draait het om? Daar draait het om!

Als je in een theater het licht, het geluid en de rekvisieten weghaalt, maar je houdt de interactie tussen de acteur en het publiek over, dan spreek je nog steeds over theater. Als je in het onderwijs de roosters, de methoden en de toetsen weghaalt, maar je houdt de interactie tussen de leerkracht en de kinderen over, dan spreek je nog steeds over onderwijs. Het draait om de bijzondere interactie tussen de leerkracht met haar leerlingen.

Pedagogische Tact

Pedagogische Tact grijpt in, in de meest wezenlijke processen van het leraarschap, die daardoor efficiënter verlopen.

Leerkrachten geven aan dat ze beter, intenser en meer ontspannen werken, als ze weten wat, hoe en waarom ze iets doen. Deze bewuste veranderingen worden tijdens het traject op vier manieren geïnitieerd en ondersteund:

“Pedagogische Tact verschaft het inzicht om op het juiste moment de juiste dingen te doen . . . en de juiste dingen NIET te doen”

Marcel van Herpen, docent Pedagogische Tact

- ◆ Goede praktijk: Het ervaren van situaties die pedagogisch sterk zijn, is onontkoombaar. 'Zelf gezien hebben', maakt een groot verschil met 'ooit van gehoord'.
- ◆ Goede verhalen: Geconceptualiseerde verhalen, zijn praktijk-ervaringen van leerkrachten en docenten die niet alleen een mooi voorbeeld beschrijven, maar door de conceptuele gedachte die eraan ten grondslag ligt, precies vertellen waarom het goed gaat.
- ◆ Goede theorieën: Veel leerkrachten baseren zich in discussies op hun eigen mening. Goede theorieën kunnen de praktijk in belangrijke mate inzichtelijk en hanteerbaar maken.
- ◆ Zelf inzicht: Via onderzoek, intervisie, supervisie krijgen deelnemers een idee welke leraar ze werkelijk zijn.

Omgaan met leerlingen op school is een aaneenschakeling van pedagogische ogenblikken. Momenten waarin de leraar in een split second moet weten wat te doen of juist níet te doen. Daarbij te lang stil staan kan niet. In de interactie tussen leerkrachten en leerlingen komt het aan op iets wezenlijks, iets bijzonders, iets dat zich bijna niet laat omschrijven. Het fenomeen waarin zichtbaar en voelbaar is dat de leerkracht op het goede moment de goede dingen doet en zegt, óók in de ogen van de kinderen, noemen we Pedagogische Tact.

Traject in 3 fasen

1. 'Welke leraar wil ik zijn?'. De leraar bepaalt welke eisen er voor zichzelf worden gesteld: wat vind ik goed onderwijs? Pedagogische concepten, inspirerende voorbeelden uit binnen- en buitenland en instrumenten passeren de revue.
2. Zelfonderzoek van je eigen onderwijspraktijk. Elke leraar stelt voor zichzelf vast in hoeverre het handelen in de praktijk overeenkomt met de gewenste pedagogische situatie. De leerlingen zijn in deze fase een belangrijke informatiebron. Deelnemers worden uitgedaagd om hun praktijk te bekijken door de ogen van de leerlingen. Er wordt toegewerkt naar een persoonlijk ontwikkelingsplan
3. Ontwikkeling van de interactie met je leerlingen. In cycli van uitproberen, reflecteren, evalueren en opnieuw uit-proberen. In deze fase worden intervisie, supervisie en naar behoefte individuele coaching ingezet om de ontwikkeling van de leraar te ondersteunen.

Week	Informereren	Inspireren	Activeren
1	Verkenningfase	Aansprekende, relevante en inspirerende sprekers, praktijkvoorbeelden, wetenschappers en ervaringsdeskundigen zijn daadwerkelijk aanwezig o.a. Beate Letschert, Luc Stevens, Martine Delfos, Fred Korthagen, Geert Kelchtermans	Tijdens het traject bouwen deelnemers een portfolio op door middel van bijdragen, reflecties, uit te voeren opdrachten (observaties, experimenten, onderzoekjes, creëren nieuwe werkelijkheid) uit te voeren in eigen dagelijkse praktijk, feedback.
2			
3			
4	Onderzoeksfase		
5			
6			
7	Ontwikkelingsfase		
8			
9			
10			

Reacties deelnemers Pedagogische Tact

... het vertrouwen dat ik nu in kinderen heb en ook kan laten merken, geeft een bijzondere verbondenheid. Het geeft me rust. Ik doe vaker een stapje terug en zie dat kinderen tot veel meer in staat zijn dan ik durfde te geloven.

Sarina Hoogendam, Lerares PO

... ik luister nu zonder oordeel en hoor echt wat leerlingen zeggen.

Anthony Vogels, Leraar VO

... een pedagogisch talent genoot van de nieuwe inzichten die zij "haalde" bij PT, een klas én een team genieten van de leerKRACHT die zij "brengt."

Gérard Zeegers, Directeur PO

... ik ben bewuster van het waarom van mijn handelen. Waar het eerder bleef bij een goed gevoel heb ik nu, meer dan voorheen, de taal gevonden om het uit te leggen.

Dennis Oomen, Leraar PO

Het traject Pedagogische Tact is volledig gebaseerd op de visie op onderwijs zoals neergelegd in

hetkind

het kind is volledig toegerust voor zijn eigen ontwikkeling en is hiervoor intrinsiek gemotiveerd vanuit zijn behoefte aan relatie, competentie en autonomie.

Potentieel tot wasdom te laten komen, vraagt uitdaging en ondersteuning.
Leren gebeurt in interactie.

Daarvoor is een relatie nodig met **de leraar** die beschikbaar is
verbindt
vertrouwt
talent oproept
werkt vanuit zijn eigen persoon
en die uiteraard zijn vak verstaat.

En **leiderschap** in scholen moet de randvoorwaarden creëren voor inspiratie, moreel kompas en het besef dat alles er toe doet.

www.hetkind.org

inschrijven en meer informatie

NIVOZ

Landgoed de Horst, gebouw Vossesteijn

De Horst 1, 3971 KR Driebergen

Tel. 0343-556750 ♦ Fax 0343-556755

info@nivoz.nl ♦ www.nivoz.nl

Doelgroep

Gemotiveerde leraren PO en VO die overtuigd zijn dat onderwijs gaat om het maximaal tot ontwikkeling laten komen van talent en dat de persoon van de leraar zelf daarbij instrumenteel is.

Logistiek

Het traject wordt aangeboden als een persoonlijk ontwikkelings-traject van een jaar (tien maal een woensdagmiddag en -avond). Aparte groepen PO en VO, die wel regelmatig samen optrekken.

Begeleiding

Het traject wordt begeleid door kerndocenten, docenten PO en VO, en deskundigen van buiten (Luc Stevens, Geert Kelchtermans Beate Letschert.)

Tip!

Het traject Pedagogische Tact komt in aanmerking voor de Lerarenbeurs. De aanvraag start ieder jaar in april; zie voor meer informatie www.ib-groep.nl

“Pedagogische tact getuigt van fundamenteel respect voor wie een leerling is. Dit geeft een leerling vertrouwen in eigen ontwikkeling”

Luc Stevens